

Zmena dôchodkového veku pre ročníky 1957-1965

autor : RNDr. Jana Motyčková

Z materiálu k videoškoleniu "Mzdová učtáreň na prelome rokov 2020/2021". Videoškolenie a materiál si môžete zakúpiť na www.mzdymotyckova.sk

Zákon č.**275/2020** Z.z. novelizoval zákon o sociálnom poistení a s účinnosťou od 1.1.2021 upravil dôchodkový vek žien a mužov ročníkov 1957-1965 nasledovne :

Ženy - ročník 1957

- bez detí - dôchodkový vek 62 rokov 6 mesiacov, bez zmeny
- 1 dieťa - 62 r. (pôvodne 62 r. 6 m.)
- 2 deti - 61 r. 6 m. (pôvodne 61r. 9 m.)
- 3 a 4 deti - 60 r., bez zmeny
- 5 a viac detí - 58 r. 3m., bez zmeny

Ženy - ročník 1958

- bez detí - 62 r. 8 m., bez zmeny
- 1 dieťa - 62 r. 2 m. (pôvodne 62 r. 7 m.)
- 2 deti - 61 r. 8 m. (pôvodne 62 r. 1 m.)
- 3 a 4 deti - 60 r. 9 m., bez zmeny
- 5 a viac detí - 59 r., bez zmeny

Ženy - ročník 1959

- bez detí - 62 r. 10 m., bez zmeny
- 1 dieťa - 62 r. 4 m. (pôvodne 62 r. 8 m.)
- 2 deti - 61 r. 10 m. (pôvodne 62 r. 5 m.)
- 3 a 4 deti - 61 r. 4 m. (pôvodne 61 r. 6 m.)
- 5 a viac detí - 59 r. 9m., bez zmeny

Ženy - ročník 1960

- bez detí - 63 r., bez zmeny
- 1 dieťa - 62 r. 6 m. (pôvodne 62 r. 10 m.)
- 2 deti - 62 r. (pôvodne 62 r. 9 m.)
- 3 a 4 deti - 61 r. 6 m. (pôvodne 61 r. 10 m.)
- 5 a viac detí - 60 r. 6 m., bez zmeny

Ženy - ročník 1961

- bez detí - 63 r. 2 m., bez zmeny
- 1 dieťa - 62 r. 8 m. (pôvodne 63 r.)
- 2 deti - 62 r. 2 m. (pôvodne 63r .)
- 3 a 4 deti - 61 r. 8 m. (pôvodne 62 r. 2 m.)
- 5 a viac detí - 61 r. 3 m., bez zmeny

Ženy - ročník 1962

- bez detí - 63 r. 4 m., bez zmeny
- 1 dieťa - 62 r. 10 m. (pôvodne 63 r. 2 m.)
- 2 deti - 62 r. 4 m. (pôvodne 63r .)
- 3 a 4 deti - 61 r. 10 m. (pôvodne 62 r. 6 m.)

- 5 a viac detí - 61 r. 7 m., bez zmeny

Ženy - ročník 1963

- bez detí - 63 r. 6 m., bez zmeny
- 1 dieťa - 63 r. (pôvodne 63 r. 4 m.)
- 2 deti - 62 r. 6 m. (pôvodne 63r .)
- 3 a 4 deti - 62 r. (pôvodne 62 r. 6 m.)
- 5 a viac detí - 61 r. 11 m., bez zmeny

Ženy - ročník 1964

- bez detí - 63 r. 8 m., bez zmeny
- 1 dieťa - 63 r. 2 m. (pôvodne 63 r. 6 m.)
- 2 deti - 62 r. 8 m. (pôvodne 63r .)
- 3 a 4 deti - 62 r. 2 m. (pôvodne 62 r. 6 m.)
- 5 a viac detí - 62 r. 2 m. (pôvodne 62 r. 3 m.)

Ženy - ročník 1965

- bez detí - 63 r. 10 m., bez zmeny
- 1 dieťa - 63 r. 4 m. (pôvodne 63 r. 6 m.)
- 2 deti - 62 r. 10 m. (pôvodne 63r .)
- 3 a 4 deti - 62 r. 4 m. (pôvodne 62 r. 6 m.)
- 5 a viac detí - 62 r. 4 m. (pôvodne 62 r. 6 m.)

Ženy od r. 1966 ostávajú bez zmeny :

- bez detí - 64 r. 10 m.
- 1 dieťa - 63 r. 6 m.
- 2 deti - 63 r.
- 3 a viac detí - 62 r. 6 m.

Muži - ročník 1957

- bez detí - 62 r. 6 m., bez zmeny
- 1 dieťa - 62 r. (pôvodne 62 r. 6 m.)
- 2 deti - 61 r. 6 m. (pôvodne 62 r. 6 m.)
- 3 a viac detí 61 r. (pôvodne 62 r. 6 m.)

Muži - ročník 1958

- bez detí - 62 r. 8 m., bez zmeny
- 1 dieťa - 62 r. 2 m.(pôvodne 62 r. 8 m.)
- 2 deti - 61 r. 8 m. (pôvodne 62 r. 8 m.)
- 3 a viac detí 61 r. 2 m. (pôvodne 62 r. 6 m.)

Muži - ročník 1959

- bez detí - 62 r. 10 m., bez zmeny
- 1 dieťa - 62 r. 4 m.(pôvodne 62 r. 10 m.)
- 2 deti - 61 r. 10 m. (pôvodne 62 r. 10 m.)
- 3 a viac detí 61 r. 4 m. (pôvodne 62 r. 6 m.)

Muži - ročník 1960

- bez detí - 63 r., bez zmeny
- 1 dieťa - 62 r. 6 m.(pôvodne 63 r.)

- 2 deti - 62 r. (pôvodne 63 r.)
- 3 a viac detí 61 r. 6 m. (pôvodne 62 r. 6 m.)

Muži - ročník 1961

- bez detí - 63 r. 2 m., bez zmeny
- 1 dieťa - 62 r. 8 m.(pôvodne 63 r. 2 m.)
- 2 deti - 62 r. 2 m. (pôvodne 63 r.)
- 3 a viac detí 61 r. 8 m. (pôvodne 62 r. 6 m.)

Muži - ročník 1962

- bez detí - 63 r. 4 m., bez zmeny
- 1 dieťa - 62 r. 10 m.(pôvodne 63 r. 4 m.)
- 2 deti - 62 r. 4 m. (pôvodne 63 r.)
- 3 a viac detí 61 r. 10 m. (pôvodne 62 r. 6 m.)

Muži - ročník 1963

- bez detí - 63 r. 6 m., bez zmeny
- 1 dieťa - 63 r.(pôvodne 63 r. 6 m.)
- 2 deti - 62 r. 6 m. (pôvodne 63 r.)
- 3 a viac detí 62 r. (pôvodne 62 r. 6 m.)

Muži - ročník 1964

- bez detí - 63 r. 8 m., bez zmeny
- 1 dieťa - 63 r. 2 m.(pôvodne 63 r. 6 m.)
- 2 deti - 62 r. 8 m. (pôvodne 63 r.)
- 3 a viac detí 62 r. 2 m. (pôvodne 62 r. 6 m.)

Muži - ročník 1965

- bez detí - 63 r. 10 m., bez zmeny
- 1 dieťa - 63 r. 4 m.(pôvodne 63 r. 6 m.)
- 2 deti - 62 r. 10 m. (pôvodne 63 r.)
- 3 a viac detí 62 r. 4 m. (pôvodne 62 r. 6 m.)

Muži od ročníku 1966 ostávajú bez zmeny

- bez detí - 64 r.
- 1 dieťa - 63 r. 6 m.
- 2 deti - 63 r.
- 3 a viac detí 62 r. 6 m.

Pri určení dôchodkového veku sa zohľadňuje obdobie výchovy dieťaťa/detí, pričom podmienka výchovy dieťaťa je splnená, ak sa poistenec osobne staral o dieťa :

- najmenej 10 rokov,
- najmenej 5 rokov, ak sa poistenec začal o dieťa starať po dovŕšení ôsmich rokov veku dieťaťa,
- od jeho narodenia do jeho úmrtia, ak dieťa zomrelo po dovŕšení veku šesť mesiacov; to neplatí, ak poistenec, podľa právoplatného rozhodnutia súdu, spôsobil smrť dieťaťa úmyselným trestným činom,
- najmenej posledné 3 roky pred dovŕšením dôchodkového veku poistenca.

Do obdobia osobnej starostlivosti o dieťa sa započítava aj obdobie, počas ktorého sa poistenec nemohol o dieťa starať z dôvodu :

- svojho nepriaznivého zdravotného stavu alebo
- prijatia dieťaťa do ústavnej starostlivosti zdravotníckeho zariadenia.

To isté obdobie výchovy toho istého dieťaťa sa zohľadní len raz **a len jednému poistencovi**. Len ak obdobie výchovy dieťaťa nemožno zohľadniť na určenie dôchodkového veku žene, dôchodkový vek muža narodeného po roku 1956, ktorý dieťa vychoval, sa určí podľa druhej tabuľky. Naďalej platia výnimky z dôchodkového veku, ktoré vyplývajú zo zohľadnenia zaradenia zamestnania do I. alebo II. pracovnej kategórie pred 1.1.2004.

Ak rodičia majú dieťa v striedavej starostlivosti obidvoch rodičov, na obidvoch rodičov sa hľadí, akoby starostlivosť o dieťa zabezpečovali v plnom rozsahu. Ale stále platí, že to isté obdobie výchovy toho istého dieťaťa sa zohľadní len raz a len jednému poistencovi, prednostne žene.

Za dieťa sa považuje fyzická osoba **do nadobudnutia jej plnoletosti**, ktorá je

- vlastné dieťa,
- osvojené dieťa,
- dieťa zverené poistencovi do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov na základe rozhodnutia príslušného orgánu.

Pri určovaní výšky invalidného dôchodku sa započíta obdobie od vzniku nároku na ID do dovŕšenia dôchodkového veku bez zohľadnenia výchovy dieťaťa. Invalidný dôchodok, na ktorý vznikol nárok pred 1.1.2020, sa po novele neupravuje a určuje sa podľa predpisov platných do r.2019.

Prechodné ustanovenia - starobní dôchodcovia

Ak poistenec **dovŕšil dôchodkový vek pred 1.1.2021, jeho dôchodkový vek ostáva zachovaný** (§ 293ff). Ak v tomto prípade SP určila dôchodkový vek pred 1.1.2021, deň určenia dôchodkového veku ostáva zachovaný (toto je na účely neplatenia poistného v niektorých prípadoch, vid' príklad 1 a 2).

Ak poistenec ešte nedovŕšil dôchodkový vek podľa zákona účinného do 31.12.2020, ale podľa zákona účinného od 1.1.2021 **by dovŕšil dôchodkový vek pred 1.1.2021, dovŕši dôchodkový vek 1.1.2021**. Ak v tomto prípade SP určila dôchodkový vek pred 1.1.2021, za deň určenia dôchodkového veku sa považuje 1.1.2021.

Príklad 1

Pani Anna poberá výsluhový dôchodok, má 1 dieťa, požiadala o určenie dôchodkového veku v r. 2020 a SP jej určila dôchodkový vek dňa 5.12.2020. Nepožiadala o starobný dôchodok. Je zamestnaná v pracovnom pomere.

a) Narodená 1.1.1958, SP určila jej dôchodkový vek dňa 5.12.2020 na 1.8.2020. Zamestnávateľ od 5.12.2020 neplatí poistné na invalidné poistenie.

b) Narodená 1.10.1958, SP jej určila dôchodkový vek dňa 5.12.2020 na 1.5.2021 (fiktívny dôchodkový vek 1.12.2020, dôchodkový vek podľa zákona platného v r. 2020 1.5.2021) . Za deň určenia dôchodkového veku sa považuje 1.1.2021. Zamestnávateľ od 1.1.2021 neplatí poistné na invalidné poistenie.

Príklad 2

Pani Anne z predchádzajúceho príkladu SP určila dôchodkový vek dňa 4.1.2021 na 1.1.2021 (pripadne 1.8.2020). Zamestnávateľ od 4.1.2021 neplatí poistné na invalidné poistenie.

*Pre týchto poistencov sa určí tzv. **fiktívny dôchodkový vek**, ktorý by dovŕšili podľa zákona účinného od 1.1.2021. Ak tento poistenec je poberateľom starobného dôchodku **najneskôr od 1.1.2021**, má nárok na **jednorazový doplatok** k starobnému dôchodku. Na jednorazový doplatok k starobnému dôchodku nevzniká nárok poberateľovi predčasného starobného dôchodku alebo poberateľovi starobného dôchodku, ktorý bol priznaný ako predčasný starobný dôchodok a od dovŕšenia*

dôchodkového veku je považovaný za starobný dôchodok.

Suma jednorazového doplatku k starobnému dôchodku sa určí ako súčin :

- sumy starobného dôchodku ku dňu jeho priznania nezvýšenej za dobu nepoberania dôchodku po dovŕšení dôchodkového veku nezníženej za dobu sporenia v II. pilieri alebo z dôvodu súbehu nároku na výplatu s vdovským dôchodkom alebo vdoveckým dôchodkom a zvýšenej na minimálny dôchodok
- a koeficientu = podiel počtu dní za obdobie odo dňa, keď poistenec dovŕšil fiktívny dôchodkový vek, najskôr však odo dňa získania 15 rokov dôchodkového poistenia, do dňa dovŕšenia dôchodkového veku (ďalej len „obdobie rozdielu dôchodkových vekov“) a čísla 30,4167.

O jednorazový doplatok poistenec nežiada, konanie o priznaní jednorazového doplatku k starobnému dôchodku sa začína z podnetu organizačnej zložky Sociálnej poisťovne. O jednorazovom doplatku k starobnému dôchodku rozhodne Sociálna poisťovňa najneskôr **do 31. decembra 2022**.

Príklad 3

Žena narodená 1.1.1958 s jedným dieťaťom dovŕšila dôchodkový vek podľa zákona platného v r. 2020 62 rokov a 7 mesiacov 1.8.2020. Ani po 1.1.2021 sa jej dôchodkový vek nemení, za deň dovŕšenia dôchodkového veku sa považuje **1.8.2020**, a to aj v prípade, že už o dôchodok žiadala, aj v prípade, že o dôchodok bude žiadať až po r. 2020.

Žene bol priznaný od 1.8.2020 dôchodok vo výške 500 €, nebola v II. pilieri.

Fiktívny dôchodkový vek bude 62 rokov a 2 mesiace, je teda určený na 1.3.2020.

Jednorazový doplatok :

SD nezvýšený a neznížený 500 €

Koeficient = $(1.8.-1.3.) 153$ (alebo 154?)/30,4167 = 5,0301314

Jednorazový doplatok : $500 \times 5,0301314 = 2515,0657$, zaokr. 2515,10.

Príklad 4

Žena narodená 1.10.1958 s jedným dieťaťom by dovŕšila dôchodkový vek podľa zákona platného v r. 2020 62 rokov a 7 mesiacov 1.5.2021. Po novele mala dovŕšiť dôchodkový vek 62 rokov a 2 mesiace **1.12.2020** (fiktívny dôchodkový vek), pred účinnosťou zákona, jej dôchodkový vek je určený na **1.1.2021**. Žena žiadala o dôchodok od 1.1.2021, výška dôchodku 500 €.

Jednorazový doplatok :

SD nezvýšený a neznížený 500 €

Koeficient = $(1.1.2021.-1.12.2020) 31$ (alebo 32?)/30,4167 = 1,0917969

Jednorazový doplatok : $500 \times \text{koef.} = 509,588$, zaokr. 509,60.

Ak sa jednorazový doplatok k starobnému dôchodku určuje za obdobie, za ktoré bol vyplatený invalidný dôchodok, úrazová renta alebo dávka v nezamestnanosti, suma jednorazového doplatku k starobnému dôchodku sa znižuje o úhrn súm za toto obdobie vyplateného invalidného dôchodku, vyplatenej úrazovej renty alebo vyplatenej dávky v nezamestnanosti.

Ak sa jednorazový doplatok k starobnému dôchodku určuje za obdobie, za ktoré bol vyplatený vdovský dôchodok alebo vdovecký dôchodok, a jednorazový doplatok k starobnému dôchodku je :

- vyšší ako úhrn súm vdovských dôchodkov alebo vdoveckých dôchodkov vyplatených za toto obdobie, suma jednorazového doplatku sa zníži o polovicu úhrnu súm vdovských dôchodkov alebo vdoveckých dôchodkov vyplatených za toto obdobie,

- nižší ako úhrn súm vdovských dôchodkov alebo vdoveckých dôchodkov vyplatených za toto obdobie, suma jednorazového doplatku sa za toto obdobie zníži o jednu polovicu.

Poistencovi, ktorému bude priznaný starobný dôchodok najskôr **od 2. januára 2021**, sa pri výpočte starobného dôchodku obdobie dôchodkového poistenia získané počas obdobia rozdielu dôchodkových vekov započíta ako (akoby) obdobie poistenia po dovŕšení dôchodkového veku bez poberania

dôchodku (suma dôchodku sa zvyšuje o sumu určenú ako súčin súčtu osobných mzdových bodov získaných za obdobie dôchodkového poistenia po vzniku nároku na starobný dôchodok a aktuálnej dôchodkovej hodnoty. Takto určená suma starobného dôchodku sa zvýši o 0,5 % za každých 30 dní dôchodkového poistenia získaných po vzniku nároku na starobný dôchodok bez poberania tohto dôchodku).

Príklad 5

Žena narodená 1.10.1958 s jedným dieťaťom by dovŕšila dôchodkový vek podľa zákona platného v r. 2020 62 rokov a 7 mesiacov 1.5.2021. Po novele mala dovŕšiť dôchodkový vek 62 rokov a 2 mesiace 1.12.2020 (fiktívny dôchodkový vek), pred účinnosťou zákona, jej dôchodkový vek je určený na **1.1.2021**. Žena žiadala o dôchodok od 2.1.2021, výška dôchodku by bola 500 €. V období od 1.12.2020 do 1.1.2021 vrátane pracovala s priemernou mzdou, získala OMB od 1.12.2020 do 31.12.2020 0,0834 a 1.1.2021 OMB 0,0028. ADH v r. 2021 je 14,2107.

SD sa zvýši

- podľa získaného príjmu (VZ) o $(0,0834+0,0028) \times 14,2107 = 1,22496$ €

- za 30 dní poistenia bez poberania dôchodku o 0,5 % = $(501,22496) \times 1,005 = 503,73$, zaokr.

503,80 €

(prepočet nie je presný, je pre ilustráciu, pre zjednodušenie ignorujem zvyšovanie dôchodkov k 1.1. príslušného roka)

Prechodné ustanovenia - predčasný starobný dôchodcovia (PSD)

Ak bol poistencovi priznaný PSD do 31.12.2020 a dôchodkový vek po novele od 1.1.2021 je alebo by bol nižší ako bol dôchodkový vek platný do 31.12.2020, predčasný starobný dôchodok alebo starobný dôchodok sa zvýši o 0,5 % percentuálne nezníženej sumy pôvodného PSD (pred znížením za dobu do dovŕšenia dôchodkového veku) za každých začatých 30 dní obdobia rozdielu dôchodkového veku znení účinnom od 1. januára 2021 a dôchodkového veku určeného podľa zákona v znení účinnom do 31. decembra 2020.

O zvýšení predčasného starobného dôchodku alebo starobného dôchodku podľa rozhodne Sociálna poisťovňa najneskôr do 31. decembra 2022.

www.mzdymotyckova.sk